

เรื่อง พรรคแรงงานขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พรรคแรงงาน ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกเลิกประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ ให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองและขอให้วินิจฉัยว่า การไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแรงงาน ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๓๕ และมาตรา ๑๓๗ หรือไม่

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า พรรคผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๙ และได้ประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และประชุมจัดตั้ง สาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เนื่องจากในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ นายคำปอน ทองคงหาญ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นโฆษกสาขาพรรค และนายชูศิลป์ สะยะรักษ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขา พรรคเป็นสมาชิกพรรคมหาชน และในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นางสุพาพิส พันระไชย ผู้ได้รับ เลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค และนายสุริยา ประสิทธิ์สันต์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ทำให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่คนขาดคุณสมบัติการเป็น สมาชิกพรรคผู้ร้อง มีผลให้คณะกรรมการสาขาพรรคผู้ร้องที่เหลืออยู่ไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมาย นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จึงได้ประกาศให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ พรรคผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ (ภายในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑) ตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง ผู้ถูกร้องจึงมี ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม หรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ เมื่อผู้ถูกร้องประกาศให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความ เป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่ง ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และผู้ร้องยื่นคำ ร้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกการประกาศดังกล่าว กรณีจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) จึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ร้องได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙ และเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัดประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ที่จังหวัดพิจิตร วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัดประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา โดยให้เหตุผลว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสองคนดังกล่าวข้างต้นขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคมีตำแหน่งไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และเห็นว่าผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับผู้ถูกร้องจึงประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า ในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา กรรมการสาขาพรรคทั้งสองคนขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรค หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายคำปอนได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิส และนายสุริยาได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนได้รับใบลาออกของนายคำปอนเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ และนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ได้รับใบลาออกของนางสุพาพิสและนายสุริยา เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ดังนั้น จึงต้องถือว่า นายคำปอนยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิสและนายสุริยายื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของแต่ละพรรคได้รับใบลาออกของบุคคลทั้งสาม และเมื่อนายคำปอนสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ และนางสุพาพิสกับนายสุริยาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องในขณะที่ยังคงเป็นสมาชิกพรรคมหาชนและพรรคประชาธิปไตยอยู่ ดังนั้น สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องของนายคำปอน นางสุพาพิส และนายสุริยา จึงสิ้นสุดลงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖) และขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคผู้ร้อง ดังนั้น จึงมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ ที่เหลืออยู่ไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับนายชูศิลป์ไม่จำเป็นต้องพิจารณาสถานภาพความเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องอีก เพราะไม่ทำให้ผลการวินิจฉัยการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ร้องเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่ผู้ร้องประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๑๓๕ วรรคสอง บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับก่อนและยังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิก ไม่น้อยกว่าห้าพันคนหรือมีสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๒๖ ให้ดำเนินการให้ครบถ้วน ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนดังกล่าว ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม เมื่อผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งครบหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ กรณีจึงเป็นเหตุให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) ดังนั้น ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ย่อโดยนางสาวสุวิชัย เทพหัสดิน ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๔

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๘ ก วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕